

Schmidt: Det er ikke meget, jeg skal sige om dette Valglovsforslag. Jeg forstaaer den Tendens at sætte Mandaternes Tal ned, og jeg finder den rimelig. Jeg er bekendt med, at ikke blot her i Danmark, men ogsaa i andre Lande ser man med en vis Misfornøjelse paa den Virkning, man mener Forholdstalsvalget har, nemlig at den vanskeliggør Dannelsen af et Regeringsflertal og dermed Statsstyret. At dette virkelig er Tilfældet, er paa ingen Maade bevist, og den konservative Ordfører, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, har jo bevist, at det her i Danmark i det mindste ikke er Tilfældet. Men Valglovsforslaget vil jo heller ikke afskaffe Forholdstalsvalget, men forbinde det med Valg i Enkeltmandskredse. Forholdstalsvalget har jo det gode ved sig, at det giver nye Ideer større Mulighed for Repræsentation her i Folketinget. Om det er en Lykke for disse Ideer, kan maaske betvivles, og jeg tror, at det ærede Medlem Hr. Borgbjerg har Ret, naar han betvivlede det.

Men det er ikke min Mening, at jeg vil indlade mig i Diskussion om de Principper, som dette Valglovsforslag hviler paa eller maaske burde hvile paa, hvorfor man f. Eks. ikke har det med i Betragtning, som beskæftiger den offentlige Mening saa meget, om man ikke kunde supplere et Folks Repræsentation med Repræsentanter for Erhvervene, som for Resten ogsaa forhen blev bemærket. Det, jeg ønsker at sige, og det, jeg føler mig berettiget og ogsaa forpligtet til at sige, er, at Valglovsforslaget, saaledes som det foreligger, indeholder en Mulighed, maaske en Sandsynlighed for at udelukke det slesvigske Parti fra Repræsentation paa Rigsdagen, og at jeg betragter det som en Mangel, men ogsaa som en Uret paa Grund af det særlige nationale Præg, som mit Parti har, og hvormed det er forbundet, at man er bundet til en ganske bestemt Folkedel, der ikke kan udvides. Andre Partier har Mulighed for at udvide sig i det grænseløse, vinde hele Befolkningen, naar Ideerne har faaet Magt. Vi er bundet til en ganske bestemt Folkedel.

Nu er jeg i den behagelige Situation derved at befinde mig i Overensstemmelse med alle Partiers Opfattelse: At det er en Mangel ved Lovforslaget — for jeg maa antage, at ogsaa Venstre, om end de ikke ligefrem har udtalt det, dog er af den samme Mening; der var visse Bemærkninger, Venstres Ordfører gjorde, som jeg har fortolket saaledes, idet der blev talt om visse flydende Tal for visse Mandater. Jeg har Grund til — og vil gerne gøre det —

at anerkende den Fordomsfrihed, som Partierne har vist overfor dette Spørgsmaal.

Naar den højtærede Hr. Minister har fremsat et Lovforslag i den Skikkelse, hvori vi nu har det, uden at tage Hensyn til den Mulighed, som jeg har peget paa, har Ministeren maaske vidst, at Partierne vilde stille sig saaledes, som de nu har gjort; paa den anden Side har jeg den højtærede Ministers Ord for, at det ikke var Meningen at udelukke det slesvigske Parti, og at Ministeren er forhandlingsvillig. Jeg kunde tænke mig, at Ministeren med Villie har ladet dette Spørgsmaal upaaagtet for at give Partierne Lejlighed til at udtale sig offentligt om det, som de har gjort det.

Jeg maa derfor holde mig til Ordførernes Erklæring, at der skal sørges for, at Partiet ogsaa i Fremtiden kan blive repræsenteret, medmindre vi taber det Stemmetal, som hidtil har været nødvendigt, for at et Parti kunde blive repræsenteret her. Jeg mener dog, at der maaske nok skal træffes Bestemmelser om, hvor stort det Tal skal være i Fremtiden, under Hensyn til at Mandaternes Tal forringes. Men hvorledes man vil ordne det, overlader jeg til Partierne at afgøre og stoler paa deres Retfærdighedsfølelse.

Ole Bjørn Kraft: Det kan neppe være undgaaet Rigsdagens Opmærksomhed, at den Diskussion, som her føres, imødeses med en vis Interesse af betydelige Kredse her i Landet, selv om de muligvis endnu ikke er saa talstærke. Med en vis Forventning har man set hen til denne Valglovsdiskussion. Det er imidlertid neppe saa meget de mere valgtekniske Forhold, der interesserer den danske Offentlighed, som et Haab om, at Rigsdagen ved denne Lejlighed vil benytte Øjeblikket til at vise nogen Forstaaelse, ja, maaske ogsaa nogen Imødekommen overfor den Kritik, som fra mange Sider er rettet mod Folkestyrets nuværende Form. Det er af ledende danske Personligheder blevet udtalt, at man skulde holde denne Kritik noget i Tømme, indtil man havde set, om Rigsdagen selv vilde give sig til at beskæftige sig med dette Spørgsmaal.

Venstres Ordfører, det ærede Medlem Hr. Elgaard, mente, at Aarsagen til denne Parlamentslede, som han kaldte det, maa søges i Forholdstalsvalgmaaden, der havde umuliggjort en fast Regerings Dannelse. Denne Opfattelse finder jeg ikke rigtig, og det forbavser mig, at det ærede Medlem, hvis det er hans og Venstrepartiets Op-